

Budget 2026

Ekonomiplan 2027-2028

CERTIFIED
ISO 9001

Godkänd av samkommunstyrelsen 6.11.2025
Godkänd av samkommunstämman 16.12.2025

Innehåll

1	NY VERKSAMHETSSTYRNING AV YRKESUTBILDNINGEN	2
2	OPTIMA	4
2.1	ALLMÄNT.....	4
2.2	EKONOMISKA UTSIKTER	5
2.3	HÅLLBARHET OCH KVALITETSLEDNING.....	6
2.4	RISKHANTERING.....	7
2.5	ORGANISATIONEN	7
3	UPPDRAG, VISION OCH MÅL.....	9
4	RESULTATOMRÅDENAS ANSVAR OCH UPPDRAG.....	12
4.1	ANSVAR OCH UPPDRAG FÖR RESULTATOMRÅDET 'UTBILDNINGSTJÄNSTER'	12
4.2	ANSVAR OCH UPPDRAG FÖR RESULTATOMRÅDET 'LÄRANDE'	13
4.3	ANSVAR OCH UPPDRAG FÖR RESULTATOMRÅDET 'SAMKOMMUNENS FÖRVALTNING'	13
4.4	DOTTERBOLAG	15
5	SAMKOMMUNENS RESULTATBUDGET FÖR 2026 OCH EKONOMIPLAN FÖR 2027 – 2028	16
5.1	BUDGETENS STRUKTUR OCH INTERNA POSTER	16
5.2	GRUNDER FÖR BUDGETRAMARNA SAMT BUDGETENS BINDNINGSNIVÅ	17
5.3	SAMKOMMUNENS RESULTATBUDGET.....	19
6	SAMKOMMUNENS INVESTERINGSPLAN ÅREN 2025 – 2027	21
6.1	INVESTERINGSBUDGETENS STRUKTUR OCH BINDNINGSNIVÅ.....	21
6.2	FINANSIERING AV INVESTERINGARNA	21
6.3	FÖRDELNING AV INVESTERINGARNA.....	21
6.4	MEDLEMSKOMMUNERNAS ANDELAR I SAMKOMMUNENS INVESTERINGAR	22
7	FINANSIERINGEN AV SAMKOMMUNENS VERKSAMHET	23
7.1	FINANSIERINGSBUDGETENS STRUKTUR OCH BINDNINGSNIVÅ	23
8	BUDGETENS BINDANDE POSTER	24
9	BILAGOR.....	25

1 Ny verksamhetsstyrning av yrkesutbildningen

Statsfinansernas svaga utveckling och anpassningsåtgärderna till följd av dem har styrt regeringens finanspolitik under regeringens två första verksamhetsår. I våras offentliggjorde finansministeriet planen för den offentliga ekonomin för åren 2026–2029. I planen ingår inga direkta nedskärningar i yrkesutbildningen. I planen finns däremot en betydande minskning av förvaltningsstrukturen, vilket kan ha en bromsande effekt på utvecklingen i utbildningssektorn.

En ny lag om ett försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen antogs den 30 december 2024. Försöket med verksamhetsstyrning är en del av reformen av yrkesutbildningen enligt nuvarande regeringsprogram. Syftet med försöket är bland annat att förbättra yrkesutbildningens genomslag och kvalitet med hjälp av en ny styrningsmodell och att möjliggöra mer dialog mellan utbildningsanordnaren, arbets- och näringslivet, förvaltningen och regionen. Försöket genomförs under en lång period 1.1.2026–31.12.2033.

Undervisnings- och kulturministeriet har fattat beslut om vilka 40 anordnare av yrkesutbildning som deltar i försöket med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen. Optima samkommun är en av dessa. Valet baserar sig på en poängsättning av anordnarnas ansökningar som genomförts av Nationella centret för utbildningsutvärdering. Vid det slutliga valet har ministeriet säkerställt att de utbildningsanordnare som väljs till försöket i enlighet med försökslagen bildar ett tillräckligt mångsidigt nätverk av anordnare i fråga om den regionala spridningen, antalet studeranden, nationalspråken, examensutbudet och ägarbasen.

De utbildningsanordnare som valts till försöket har beviljats försökstillstånd som ger dem möjlighet att friare än för närvarande ordna nästan alla yrkesexamina och utbildningar. Försökstillståndet ersätter det tillstånd att ordna examina och utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning under den tid försöket pågår. Optima ser många fördelar med försöket med verksamhetsstyrning när det gäller utvecklandet av yrkesutbildningen. Försöket ger oss som utbildningsanordnare bättre möjligheter att möta kompetens- och utbildningsbehoven inom vårt verksamhetsområde på ett snabbare och mer flexibelt sätt.

Våren 2026 ska undervisnings- och kulturministeriet föra förhandlingar med varje utbildningsanordnare som valts till försöket, där man enskilt kommer överens om målen och åtgärderna för att säkerställa matchningen mellan utbildningsutbudet och arbetsmarknaden samt kvaliteten. Undervisnings- och kulturministeriet följer upp hur målen nås och genomför halvtidsutvärderingar under försökets gång. Utöver resultaten av försöket följer ministeriet upp eventuella konsekvenser för anordnarnätverket, anordnarnas

verksamhetsförutsättningar och tillgången till studieplatser med tanke på de regionala behoven och försörjningsberedskapen.

För att tillväxtmålen i samhället ska kunna uppnås, krävs åtgärder för att främja företagens tillväxt, och en av de viktigaste åtgärderna är att säkerställa tillgången på yrkesutbildade experter. I praktiken innebär detta att det är nödvändigt att upprätthålla en stabil finansiering av yrkesutbildningen under de kommande åren. Utgångspunkten för Optima samkommuns budget 2026 är att statsandelar enligt aktuella kalkyler blir 17,952 miljoner euro. I budgeten framgår att Optima samkommun ämnar investera under verksamhetsåret 1,033 miljoner euro. Optima är aktivt med i samhällsutvecklingen och den ständiga förändringen.

Max Gripenberg, direktör
Optima samkommun

2 OPTIMA

2.1 Allmänt

Budgeten och ekonomiplanen är utformad med beaktande av stadgandena i kommunallagen § 110. Samkommunstämman skall före utgången av året godkänna en budget för samkommunen för det följande kalenderåret och en ekonomiplan för tre år (planperiod) där budgetåret är planperiodens första år. I budgeten och ekonomiplanen godkänns målen för samkommunens och koncernens verksamhet och ekonomi. Budgeten ska iakttas i samkommunens verksamhet och ekonomi.

I budgetpropositionen för år 2026 ingår inga ytterligare anpassningsåtgärder förutom de som verkställdes för innevarande år. Det innebär att statsandelsfinansieringen för yrkesutbildningen uppgår till 2 074 miljoner euro. För de studerande på andra stadiet som anländer från länder utanför EU- och EES-staterna (med uppehållstillstånd för studerande) införs läsårsavgifter från och med den 1 augusti 2026. Utbildningen för studerande som är skyldiga att betala läsårsavgift finansieras inte i fortsättningen med statsandelsfinansiering. Detta torde inte ha någon egentlig effekt för Optima samkommun.

För budgetåret 2026 träder några lagändringar och en ny lag ikraft som inverkar märkbart på samkommunens verksamhet.

Lag om ändring av yrkesutbildning (1078/2024) innebär bl.a. att utbildningsanordnarna från år 2026 erhåller ett maximiantal studerandeår som beaktas som grund för finansiering för studerande som inte har rätt till avgiftsfri utbildning med stöd av § 16 i läropliktslagen (1214/2020). För Optimas del har detta maximiantal fastställts till 268 studerandeår. I praktiken gäller maximiantalet utbudet av kontinuerligt lärande. Denna ändring kan härledas ur regeringsprogrammet enligt vilken statens resurser i första hand riktas till de personer som har rätt till avgiftsfri utbildning enligt läropliktslagen eller saknar examen. För de personer som omfattas av rätten till avgiftsfri utbildning enligt läropliktslagen finns inget maximiantal studerandeår som berättigar till finansiering utan för dessa studerande erhåller utbildningsanordnaren full finansiering. Samtidigt slopas det minimiantal målinriktade studerandeår som nu ingår i anordnartillstånden.

Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1079/2024) träder ikraft 1.1.2026 och innebär att finansieringsmodellen för yrkesutbildning ändras så att utbildningsanordnarens finansiering bestäms utifrån faktiska studerandeår 50%, avlagda examina och examensdelar 30%, sysselsättningen efter utbildningen och övergången till fortsatta studier 18% samt på den respons som samlas in av de studerande 1% och av arbetslivet 1%. Vid övergången till en resultatbaserad finansiering beviljar ministeriet inte längre utbildningsanordnarna målinriktade studerandeår. Fram till år 2025 har basfinansieringen utgjort 70%, prestationsfinansiering 20% och genomslagsfinansieringen 10%. Prognosen för statsandelarna enligt den nya finansieringsmodellen (enligt utbildningsstyrelsens prognosverktyg) visar att

Optima skulle erhålla ca 0,9 miljoner euro mera i statsandelar jämfört med år 2025. Detta stöds av att merparten av Optimas studerande omfattas av rätten till avgiftsfri utbildning (läropliktiga), vilket belönas i det nya finansieringssystemet.

Lag om försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen (1077/2024) träder ikraft 1.1.2026. Målet med försöket med verksamhetsstyrning är att förbättra yrkesutbildningens genomslagskraft och kvalitet samt öka dialogen mellan utbildningsanordnaren, förvaltningen och regionen och göra det möjligt att skapa en gemensam lägesbild. Samtidigt lindras bestämmelserna om anordnartillstånd så att de minskar utbildningsanordnarnas och undervisningsförvaltningens normbörda och administrativa arbete. Till försöket valdes 40 anordnare och Optima samkommun är en av anordnarna. Beslutet fattades den 23.10.2025. Valet grundade sig på ett ansökningsförfarande. Ansökningarna poängsattes av sakkunnigorganisationen Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU). Optima Samkommuns ansökan erhöll klart högsta poäng i sitt ansökningsområde som omfattar Mellersta-Österbotten, Österbotten, Södra-Österbotten, Satakunta och Egentliga Finland. Eftersom resultat- och målförhandlingarna går med Undervisnings- och kulturministeriet april 2026 med därpå följande planeringar, förväntas inte det första året ha någon större inverkan på budgeten för år 2026. Försöket med verksamhetsstyrning pågår i 8 år.

Den 1.8.2026 träder även en lagändring ikraft som gäller stöd för lärande i yrkesutbildning. Avsikten är att stödet skall förebygga att studierna inte slutförs, att stödet är lättillgängligt, mångsidigt och strukturerat. Ändringen innebär bl.a att studier som stöder studiefärdigheter utgår och stöd för lärandet kan istället ges under hela studietiden. Stöd för lärande ges i praktiken i form av stödundervisning av lärare, stöd och handledning som ges av undervisnings- och handledande personal samt specialundervisning av speciallärare. Rätten till särskilt stöd har även definierats i lagändringen. Denna lagändring syns i resultatmål 1.1.

2.2 Ekonomiska utsikter

Utgående från årets tredje kvartal avmattas tillväxten i USA men försvagningen är inte särskilt utbredd och inga typiska tecken på recession kan skönjas enligt chefekonomen på Kuntarahoitus 8.10.2025. Tillgången på sysselsättningssiffror i USA har inte publicerats i normal ordning i oktober eftersom USAs statsapparat stängts ner. Blir nedstängningen kortvarig har den knappast någon inverkan på ekonomin, men drar den ut, får den också ekonomiska konsekvenser eftersom ingen ekonomisk data publiceras och därmed saknas uppgifter om ekonomins riktning vilket gör att industrin nu avvaktar.

I euro-området har effekterna av export-tullarna ännu varit moderata enligt Kuntarahoitus bedömning (8.10.2025). I Europa verkar EKPs och marknadens uppfattning om hur ekonomin kommer att utvecklas stämma bra överens.

Frankrikes politiska läge och stora budgetunderskott utgör orosmoln i euro-området.

I Finland är läget på arbetsmarknaden svagt, sysselsättningsgraden har minskat medan antalet arbetslösa har ökat. Från statistikuppgifter kan noteras att flera personer aktiverat sig för att få jobb, vilket är positivt. Enligt Kuntarahoitus har företagens investeringstakt börjat öka marginellt. Fortsättningsvis är läget svårt inom byggbranschen.

I Jakobstadsregionen, som utgör det huvudsakliga upptagningsområdet för Optimas verksamhet, är studerandeunderlaget stabilt och befolkningsutvecklingen är gynnsam med en ökning på 4,5% de närmaste åren. Då antalet unga är förhållandevis högt i förhållande till övriga regionstäder innebär det att Jakobstadsregionen har goda förutsättningar för ökning i studerandevolym. Sysselsättningen i Optimas primära verksamhetsområde är hög och överstiger målsättningen för nuvarande regeringsprogram.

2.3 Hållbarhet och kvalitetsledning

Optima har en uttalad miljöpolicy som berättar om organisationens avsikter och ställningstaganden i miljöfrågor inklusive åtagande om ständiga förbättringar. Arbetsgivaren har huvudansvaret för miljöfrågor, men miljöarbetet skall ske i samverkan med medarbetarna. Alla är skyldiga att aktivt delta i det systematiska miljöarbetet genom att uppmärksamma utvecklingsmöjligheter, risker och brister samt ta ansvar för att förebygga miljöskador.

Optima har varit med och utformat en färdplan för ansvarsfull och hållbar yrkesutbildning 2030. Färdplanen beskriver hur anordnare av yrkesutbildning i sitt arbete kan bygga upp övergången till ett hållbart samhälle och arbetsliv. Färdplanens mål och innehåll beaktas i Optimas miljömål och miljöåtgärder. Optima är också med i nätverket Kartalla–På Kartan som har som uppgift att implementera färdplanen inom yrkesutbildningen.

Genom utredning har miljöaspekter identifierats i verksamheten dvs. saker som har en betydande miljöpåverkan i vår verksamhet. Utgående från Optimas miljöpolicy och konstaterade miljöaspekter utarbetas miljömål med åtgärder. Åtgärderna dokumenteras och följs upp i ett elektroniskt verktyg (PRO24). Varje mål är kopplat till FN:s globala mål för hållbar utveckling. För år 2026 finns förslag på 7 miljömål med tillhörande åtgärder definierade. Optimas miljöarbete finns också med bland ett av organisationens resultatmål.

Kvalitetsledning är att skapa förutsättningar för ett kvalitetsarbete samt att systematiskt följa upp, utvärdera och förbättra kvalitetsarbetet på basis av fakta och tillförlitlig statistik. Optima har certifierat sitt verksamhetssystem enligt kvalitetsstandarden ISO9001. Avsikten är att verka enligt ett system som fungerar och utvecklar organisationen, så att verksamhetssystemet utgör ett hjälpmedel under arbetsdagen. Optima verkar och så enligt standarderna för

ISO14001 (miljöledning) och ISO45001 (arbetsmiljö) även om certifiering inte inhämtats för dessa.

Som konkreta åtgärder kan nämnas att de för varje resultatmål har utarbetats prestationsmål som följs upp månatligen. Verktyg för uppföljning (PowerBI) har utvecklats för uppföljning och planering av studerandeutveckling och personalresursering.

2.4 Riskhantering

Enligt förvaltningsstadgan svarar samkommunstyrelsen för ordnandet av den övergripande interna kontrollen och riskhanteringen. Ett direktiv för intern kontroll uppdaterat i december 2024 tillämpas i organisationen.

Riskhantering föregås av SWOT-analys, förfaringssätt med anledning av att verksamhetssystemet är ISO-certifierat, samt årlig intern revision och kvalitetsrevision utförd av extern aktör. Uppföljning av verksamheten gällande ekonomi, studerandeutveckling och miljö sker månatligen.

Verksamhetsprocesser riskbedöms årligen. Identifierade risker, avvikelser, förbättringsförslag noteras i ett elektroniskt verktyg för ändamålet (PRO24) åtgärdsförslag noteras samt åtgärder sätts in. Slutligen utvärderas effekten av vidtagna åtgärder. Allt dokumenteras i PRO24.

2.5 Organisation

Optima samkommuns medlemskommuner är Jakobstad, Karleby, Kronoby, Larsmo, Nykarleby, Pedersöre och Vörå.

Samkommunens högsta beslutande organ är samkommunstämman. Övriga beslutande organ utgörs av revisionsnämnden, samkommunstyrelsen samt personalsektionen som verkar under samkommunstyrelsen. För disciplinära ärenden finns ett organ benämnt Kollegialt organ för disciplinära ärenden som motsvarar det organ som enligt lagstiftning skall besluta i vissa disciplinärenden.

Samarbetsdelegationen fungerar som samarbetsorgan mellan arbetsgivaren och arbetstagarna i enlighet med lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden. Samarbetsdelegationen fungerar även som lagstadgad arbetarskyddskommission.

Samkommunens direktör, som är underställd samkommunstyrelsen, är samkommunens högsta ledande tjänsteinnehavare. Direktören svarar för verksamheten inom samkommunstyrelsens verksamhetsområde samt leder och utvecklar verksamheten.

Samkommunen har 3 resultatområden, 'Utbildningstjänster' 'Lärande' och 'Förvaltning'.

Rektor för utbildningstjänster, som är övrig ledande tjänsteinnehavare och underställd direktören, leder resultatområdet 'Utbildningstjänster'.

Rektor för lärande, som är övrig ledande tjänsteinnehavare och underställd direktören, leder resultatområdet 'Lärande'.

Förvaltningschefen, som är övrig ledande tjänsteinnehavare och underställd direktören leder ekonomin, allmänförvaltning och IKT inom resultatområdet 'Förvaltning'.

Personalchefen, som är övrig ledande tjänsteinnehavare och underställd direktören, leder personalförvaltningen och samarbetsförfarandet.

Direktören, rektor för Utbildningstjänster, rektor för Lärande, förvaltningschefen och personalchefen är redovisningsskyldiga inför samkommunstyrelsen för respektive ansvarsområdes verksamhet och ekonomi.

Samkommunens direktör utgör tillsammans med rektor för utbildningstjänster, rektor för lärande, förvaltningschefen och personalchefen samt en av personalen utsedd representant samkommunens ledningsgrupp.

Optima samkommun utgör en kommunkoncern med ett helägt dotterbolag, OptimaPlus Ab. Till samkommunens koncernledning hör samkommunstyrelsen, direktören och förvaltningschefen.

3 UPPDRAG, VISION OCH MÅL

Inom Optima arbetar vi utgående från följande uppdrag, som härleds utgående från lagen om yrkesutbildning 531/2017.

Vårt uppdrag är att

- förbättra regionens yrkeskompetens, svara på kompetensbehoven, utveckla arbets- och näringslivet samt främja sysselsättningen.
- erbjuda flexibla och effektiva utbildningar som främjar avläggandet av examina och examensdelar
- ge möjlighet att påvisa yrkeskompetens oberoende av hur den förvärvats
- lära ut färdigheter för företagande och upprätthållande av arbets- och funktionsförmågan
- ordna utbildningar för studerande i behov av krävande särskilt stöd
- stöda livslångt lärande och yrkesutveckling samt studerandenas utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och samhällsmedlemmar.

Samkommunstyrelsen har, utgående från uppdraget och organisationens värdegrund, för egen del godkänt följande vision:

- **Vi växer tillsammans med våra studerande**

På Optima får individen utvecklas i en trygg miljö inför arbetslivet eller vidarestudier.

- **Vi växer tillsammans med varandra**

Personalen får använda och utveckla sina styrkor och sin kompetens för att skapa tillväxt och mervärde för Optimas verksamhet.

- **Vi växer tillsammans med arbetslivet och regionen.**

Optima är en samlande och drivande kraft som möjliggör tillväxt och säkrar kompetens.

Utgående från uppdraget, visionen, av ledningsgruppen gjord SWOT-analys har följande resultatmål för det kommande verksamhetsåret utformats.

Vision: Vi växer tillsammans med våra studerande

På Optima får individen utvecklas i en trygg miljö inför arbetslivet eller vidarestudier.

- Resultatmål (2026) 1.1: Studerande får tillräckligt med handledning under studietiden.

- Mätare: Optimas egen pulsmätare för studerande (skala 1–5). Målnivå: 3,8
- Resultatmål (2026) 1.2: Studerande är nöjda med sin utbildning.
 - Mätare: Optimas egen pulsmätare för studerande (skala 1-5) till åk3 (senast 30.11). Målnivå: 3,8
- Resultatmål (2025) 1.3: Studerande är sysselsatta eller i vidarestudier efter sin utbildning.
 - Andelen utexaminerade under föregående år som är sysselsatta på heltid, sysselsatta studerande eller studerande (Vipunen). Målnivå: 83%

Vision: Vi växer tillsammans med varandra

Personalen får använda och utveckla sina styrkor och sin kompetens för att skapa tillväxt och mervärde för Optimas verksamhet.

- Resultatmål (2026) 2.1: Personalstrukturen och personalens kompetens är optimerad utgående från målen med försöket gällande verksamhetsstyrning.
 - Mätare: Personalkostnader. Målnivå: Överskrider inte budgeten.
- Resultatmål (2026) 2.2: Personalen är motiverad till att använda sitt kunnande mångsidigt.
 - Mätare: Optimas egen pulsmätare för personalen (skala 1–5). Målnivå: 3,8

Vision: Vi växer tillsammans med arbetslivet och regionen.

Optima är en samlande och drivande kraft som möjliggör tillväxt och säkrar kompetens.

- Resultatmål (2026) 3.1: Utbildningar som förbättrar regionens yrkeskompetens.
 - Mätare: Antalet förverkligade studerandeår. Målnivå: Prestationsbeslutets studerandeår.
 - Mätare 2: Jämförelse mellan antalet utexaminerade med helexamen examensvis aktuellt år och medeltalet de 5 föregående kalenderåren. Målnivå: När upp till 5 föregående årens medeltal.
- Resultatmål (2026) 3.2: Valfungerande samarbete med regionens arbetsliv.

- Mätare: Poängmedeltal från den nationella arbetslivsresponsens arbetsplatshandledarenkät och arbetsplatsenkät. Målnivå: 3,8
- Resultatmål (2026) 3.3: Optimas miljöarbete utvecklas i enlighet med de 5 målen i Ansvarsfull och hållbar yrkesutbildning 2030 (Programdokument för den nationella färdplanen för hållbarhet)
 - Mätare: Självutvärdering av Optimas arbete i jfr med färdplanens mål med skala 1-5. Målnivå: 3,8 (medeltal av alla 5 mål)

Vision och målsättningar för dotterbolaget OptimaPlus Ab framgår ur kapitel 4.4.

4 RESULTATOMRÅDENAS ANSVAR OCH UPPDRAG

4.1 Ansvar och uppdrag för resultatområdet 'Utbildningstjänster'

Rektor för utbildningstjänster:

Ansvar och uppdrag:

- *Planering av utbildningsutbud*
- *Marknadsföring och extern information*
- *Antagning av studerande*
- *Erkännande av kunskande*
- *Studerandeservice*
- *Ansvar för disciplinära åtgärder*
- *Strategier och struktur för genomförande av utbildningar*
- *Studiehandledning och studiekoordinering*
- *Studieregistrering och studieadministration inkl. rapporteringsuppgifter*
- *Ansvar för externt finansierad utvecklingsverksamhet*
- *Rapportering till myndigheter*

Uppdragen utförs inom följande ansvarsområden, som leds av varsin ansvarig koordinator:

- Marknadsföring, information och kommunikation
- Antagning och studier
- Strategier och planering
- Studerandeservice

Resultatbudget för resultatområdet *utbildningstjänster*:

	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens inkomster	529 947	527 000	532 000
Verksamhetens utgifter	-2 087 064	-2 104 510	-2 115 240
Verksamhetsbidrag	-1 557 117	-1 577 510	-1 583 240

4.2 Ansvar och uppdrag för resultatområdet 'Lärande'

Rektor för lärande:

Ansvar och uppdrag:

- *Undervisning och handledning av studerande*
- *Identifiering av kunnande*
- *Planering och genomförande av utbildningar*
- *Pedagogisk utveckling och utvecklande av lärmiljöer*
- *Arbetsplatsförlagt lärande*
- *Utvärderingar och resultat av undervisningsverksamheten*
- *Kontakter till och kontinuerlig dialog med företag och andra arbetsgivare*
- *Utvecklande av internt och externt samarbete*
- *Produktion och försäljning av varor och tjänster inom utbildningarna*
- *Internationell verksamhet inom yrkesutbildningen*

Uppdragen utförs inom sex team, som leds av varsin teamledare.

Resultatbudget för resultatområdet *Lärande*;

	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens inkomster	785 820	828 000	844 000
Verksamhetens utgifter	-11 105 004	-11 329 012	-11 561 138
Verksamhetsbidrag	-10 319 184	-10 501 012	-10 717 138

4.3 Ansvar och uppdrag för resultatområdet 'Samkommunens förvaltning'

Direktören:

Ansvar och uppdrag:

- *Samkommunstämma, samkommunstyrelsen*
- *Koncernledning*
- *Intressebevakning regionalt, nationellt och internationellt*
- *Kvalitetsledning*

- *Utvecklingsuppgifter*
- *Intern information*
- *Fastighetstjänster:*
 - *städning, drift och övrigt underhåll av samkommunens fastigheter*
 - *lagerfunktion*
 - *samkommunens fordonspark*
- *Matproduktion och uthyrning*
 - *matproduktion och uthyrningsverksamhet*

Förvaltningschefen:

Ansvar och uppdrag:

- *Administrativa tjänster:*
 - *dokument- och ärendehantering, berednings- och sekreteraruppgifter för samkommunstämma, styrelse och ledningsgrupp*
- *Ekonomiförvaltning och -rapportering*
- *Tjänster gällande ekonomiförvaltning för OptimaPlus Ab, koncernredovisning*
- *Juridiska ärenden*
- *IKT*
- *Koncernstyrning*
- *Offentlig upphandling*

Personalchef

Ansvar och uppdrag:

- *Personalförvaltning och löneadministration,*
- *Ledning av arbetarskyddet och samarbetsförfarandet*
- *Föredragnings- och sekreteraruppgifter för personalsektionen*

Resultatbudget för resultatområdet *förvaltning*;

	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	18 701 352	18 925 000	19 035 000
Verksamhetens kostnader	-5 590 376	-5 682 747	-5 752 522
Verksamhetsbidrag	13 110 976	13 242 253	13 282 478

4.4 Dotterbolag

OptimaPlus Ab är ett av samkommunen Optima helägt dotterbolag. Bolagets vision 2028 är att vara en modern och självklar samarbetspartner med fokus på hållbar utveckling. OptimaPlus uppdrag är att stärka yrkeskompetensen och främja utvecklingen i regionen genom kunskap, utbildning och kompetensutveckling. Utöver olika typer av certifikatutbildningar, kortkurser och skräddarsydda både korta och längre utbildningar, betjänar bolaget arbetsgivaren och dess personal med rekryteringsutbildningar, precisionsutbildningar och omställningsutbildningar.

Visionen, strategiprocessen och värderingarna utgör grunden för bolagets verksamhet och målsättningar för 2026. Implementeringen av strategiprocessen inleddes 2024-2025 och kommer även under 2026 att utgöra en viktig del i verksamheten och personalens arbete.

Bolagets värderingar skapar ramar för bolagets verksamhet och formuleras i konkreta termer och omfattar följande områden: Vi växer tillsammans, Kvalitet, Omtanke, Hållbarhet och Ständig förbättring. Värderingarna är grundpelare som genomsyrar och syns tydligt i verksamheten, organisationskulturen och kommunikationen.

Bolagets mål för 2026 har utarbetats utgående från 5 kategorier: Kunder, Produkter/tjänster/utbud, Utveckling/tillväxt, Ekonomi, Personal. I stora drag fokuserar målsättningarna för verksamhetsåret 2026 på aktiv kundkontakt och nykundsanskaffning.

Bolaget arbetar kontinuerligt med olika kvalitetsdimensioner för bolagets tjänster. Det görs kvalitetsmätningar, kursutvärderingar och kundundersökningar av verksamheten.

Utmaningarna i verksamheten ligger främst i kategorin av utbildningar finansierade av Jakobstadsregionens sysselsättningsområde där upphandlingarna minskat avsevärt.

Verksamhets- och resultatmålsättningar för år 2026

Målsättning	Område	Mätare
Kunder	Kundnöjdhet	NPS minst 60
Ekonomisk	Avkastning på investerat kapital	30%
Verksamhet	Utbud av tjänster och deltagare	Enligt bolagets målsättning för antal kursdeltagare, kurser.

Bolaget har inga väsentliga investeringar under perioden.

5 SAMKOMMUNENS RESULTATBUDGET FÖR 2026 OCH EKONOMIPLAN FÖR 2027 – 2028

5.1 Budgetens struktur och interna poster

Samkommunens budget har uppgjorts utgående från följande resultatområden:

- *'Samkommunens förvaltning', innefattande ansvarsområdena*

- administration och ekonomi
- personalförvaltning
- fastighetstjänster
- matproduktion och uthyrning
- IKT

Inom administration ingår utöver administrativa tjänster även anslag för organen samkommunstämmen, samkommunstyrelsen och revisionsnämnden.

- *'Utbildningstjänster', innefattande ansvarsområdena*

- marknadsföring, information och kommunikation
- antagning och studier
- strategier och planering
- studerandeservice

- *'Lärande', innefattande ansvarsområdena*

- Team 1 TELMA = utbildning som förbereder för arbete och ett självständigt liv.
- Team 2 Krävande särskilt stöd inom branscherna rengörings- och fastighetsservice, restaurang&catering, fordon, affärsverksamhet. Utbildning som handleder för examensutbildning =Hux
- Team 3 Branscherna konstindustri, träindustri, byggnad, el- och automationsteknik, teknisk planering, båt, ytbehandling, lantmäteri
- Team 4 Branscherna affärsverksamhet, pedagogisk verksamhet och handledning, fordon, logistik, Hux = utbildning som handleder för examensutbildning

- Team 5 Branscherna restaurang & catering, hår & skönhet, turism, livsmedel, informations- och kommunikationsteknik, textil & mode, maskin- och produktionsteknik
- Team 7 Branscherna lantbruk, husteknik, skogsbruk, laboratorie rengörings- och fastighetsservice, lantmäteri, process

5.2 Grunder för budgetramarna samt budgetens bindningsnivå

Finansiering av andra stadiets yrkesutbildning ändras fr.o.m 1.1.2026, vilket innebär att finansieringsbeslutet för år 2026 baserar sig på det nya finansieringssystemet. Den nya finansieringsmodellen för yrkesutbildning ändras så att utbildningsanordnarens finansiering bestäms utifrån faktiska studerandeår (50%), avlagda examina och examensdelar (30%), sysselsättningen efter utbildningen och övergången till fortsatta studier (18%) samt på den respons som samlas in av de studerande (1%) och av arbetslivet (1%). Vid övergången till en resultatbaserad finansiering beviljar ministeriet således inte längre utbildningsanordnarna målinriktade studerandeår som grund för finansiering. Fram till år 2025 har basfinansieringen utgjort 70%, prestationsfinansiering 20% och genomslagsfinansieringen 10%. I det nya finansieringssystemet erhåller utbildningsanordnarna full finansiering för de studerande som omfattas av den förlängda läroplikten medan studerande med tidigare examen ger mindre finansiering för utbildningsanordnarna. Förutom att mindre finansiering erhålls för studerande med tidigare examen så har även utbildningsanordnarna, genom Lag om ändring av yrkesutbildning (1078/2024), tilldelats ett maximiantal studerandeår som beaktas som grund för finansiering för studerande som inte har rätt till avgiftsfri utbildning med stöd av § 16 i läropliktslagen (1214/2020). För Optimas del har detta maximiantal fastställts till 268 studerandeår.

För utbildningar med krävande särskilt stöd kvarstår 126 studerandeår som berättigar till grund för finansiering.

I finansieringssystemet som gällde mellan åren 2018-2025 var prognostiseringen av statsandelarna utmanande men i finansieringssystemet som gäller fr.o.m år 2026 har verktyg för prognostisering av statsandelar utvecklats vilket gör budgeteringen mer tillförlitlig. Per den 28.10.2025 visar utbildningsstyrelsens prognosverktyg att statsandelarna för Optima samkommun upp går till 17,952 miljoner euro vilket utgör ca 0,9 miljoner euro mera än föregående år. Det beror av bl.a att finansieringen styrs till läropliktiga, vilka utgör merparten av Optimas studerande men även av att studierna framskrider för Optima-studeranden och studerandena vid Optima sysselsätts efter avklarade studier eller studerar vidare på tredje stadiet.

I och med övergången till ett nytt finansieringssystem faller finansieringen gällande höjning av basfinansieringen efter prövning under finansåret bort under år 2026, liksom även momentet för strategifinansiering.

Budgetramarna har utarbetats utgående från ett helhetsekonomiskt synsätt där det allmänna ekonomiska läget och prognosen för utfallet av statsandelar har beaktats. Resultatområdenas ekonomiska förutsättningar har beaktats genom förmansvisa diskussioner gällande personalbudgeten. Gällande driftsbudgeten i övrigt har planerade ändringar i verksamheten eller studerandeantal getts uppmärksamhet. Beträffande investeringsbehovet bygger det på enhetsvisa äskanden som därefter har prioriterats av resultatområdesansvarig och direktören ut ett Optimaperspektiv.

Verksamhetsbidraget (= inkomsterna – utgifterna) är bindande enligt följande:

Bindande mot stämman:

1. Förvaltning
2. Utbildningstjänster
3. Lärande

Rapporteringsskyldighet mot styrelsen:

1. Förvaltning
2. Utbildningstjänster
3. Lärande

Löner och lagstadgade lönebikostnader får ej omdisponeras utan samkommunstyrelsens tillstånd. Beträffande extern finansierad projektverksamhet på (kostnadsställe 25690) har styrelsen rätt att omdisponera löneanslag mellan resultatområden under budgetåret.

Resultatområdesansvariga är ansvariga inför styrelsen att de av samkommunstämman fastslagna bindande målsättningarna uppnås. De resultatområdesansvariga kan utse tjänsteinnehavare att ansvara för verksamheten på lägre nivåer under resultatområdesnivå.

Samkommunstyrelsen ansvarar gentemot stämman för att årsbidraget uppnår budgeterad nivå.

Utgifterna och inkomsterna för budgetåret 2026 har budgeterats utgående från ett överskott på 0,100 miljoner euro. Planeåret 2027 visar ett överskott på ca 0,031 miljoner euro, medan 2028 beräknas ge ett underskott på 0,150 miljoner euro. Gällande planeåren bör man beakta att försöket med försöksverksamheten kommer att börja inverka på ekonomin men i dagsläget är det svårt att prognostisera.

Inom yrkesutbildningen ges inga separata statsandelar för investeringar, utan statsfinansieringen avser att finansiera såväl drift som investeringar. Optimas medlemskommuner har inte under innevarande årtusende betalt för varken drifts- eller investeringskostnader.

Samkommunen investerar under budgetåret 1,033 miljoner euro och under den treåriga planperioden 4,535 miljoner euro. Investeringarna och låneamorteringarna under 2026 finansieras genom den egna inkomstfinansieringen, dvs. årsbidraget och likvida medel.

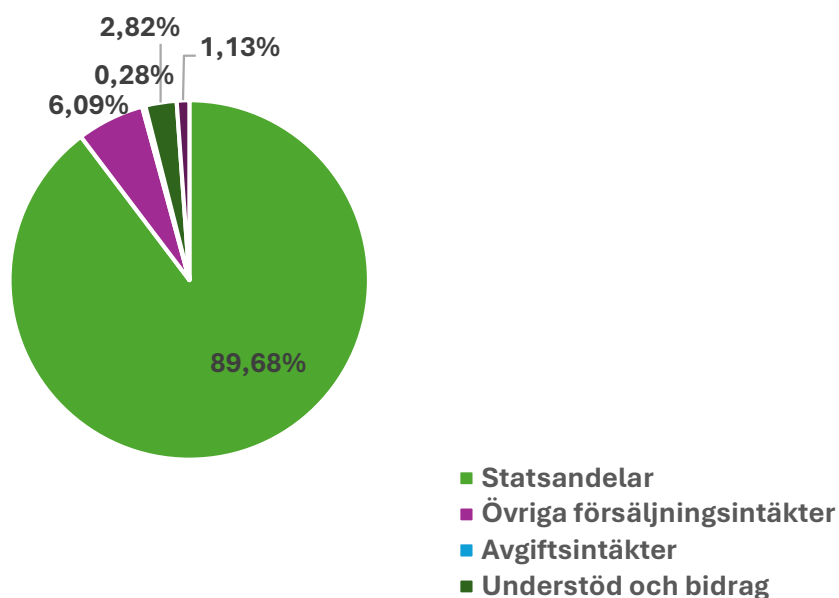
- *Statsfinansieringen under planperioden*

Budgeten 2026 utgår från en sammanlagd statsfinansiering på 17,951 miljoner euro.

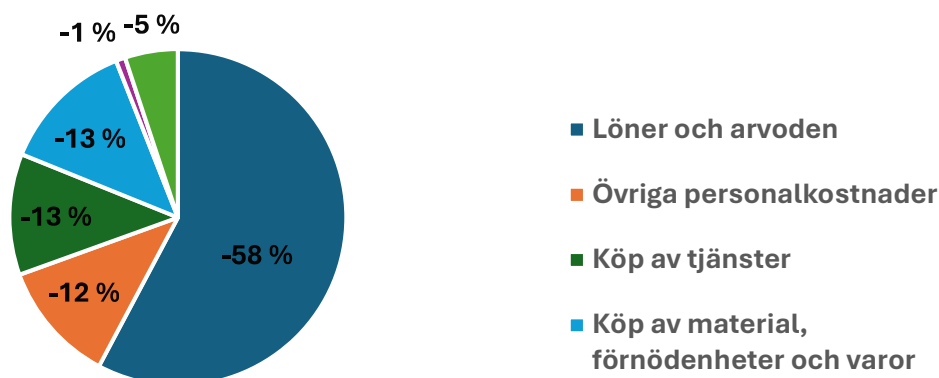
För år 2027 och 2028 prognostiseras att den statliga finansieringen bibehålls på 2026-års nivå förhöjd med en indexjustering. Underlaget för studerande som omfattas av läroplikten minskar inte under planeåren. Under planeperioden kommer resultatet att belastas av åtgärder som är kopplat till försöket med verksamhetsstyrningen.

Den statliga finansieringen betalas som ett totalbelopp till utbildningsanordnaren, dvs. samkommunen. I budgeten har statsandelarna i sin helhet allokerats till resultatområdet Förvaltning.

5.3 Samkommunens resultatbudget

Samkommunens verksamhet år 2026 finansieras till 90% av Undervisnings- och kulturministeriets finansieringsandelar, vilket är på motsvarande nivå som för år 2025. Resten av verksamheten finansieras med övriga försäljningsintäkter, avgifter, understöd och övriga intäkter.

Personalkostnaderna (löner och övriga personalkostnader) är budgetens största utgiftspost och uppgår till 70 % av utgiftsbudgeten, vilket motsvarar föregående år.

Samkommunens årsbidrag borde täcka avskrivningarna. I budgetförslaget överstiger årsbidraget avskrivningarna med 10%, vilket är klart bättre än föregående år då årsbidraget underskred avskrivningarna.

De finansiella posterna omfattar finansiella kostnader och finansiella intäkter.

De finansiella kostnaderna på 22 000 euro består huvudsakligen av räntor för samkommunens egna investeringslån. Merparten av ränteintäkterna härrör från en tidsbunden deposition med fast ränta.

Som bilaga till budgetdokumentet finns en separat personal- och utbildningsplan.

Utgående från ovan kan budgetförslaget sammanfattas enligt följande:

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
1000 euro			
Intäkter	20 017	20 280	20 411
Kostnader	-18 782	-19 116	-19 429
Verksamhetsbidrag	1 235	1 164	982
Finansiella poster	13	13	13
Årsbidrag	1 248	1 177	995
Planavskrivningar	-1 225	-1 225	-1 225
Resultat	23	-48	-230
Avskrivningsdifferens	79	79	79
Överskott/Underskott	102	31	-150
Investeringar totalt	1 033	915	2 537
Likviditet (kumulativ)	1 269	1 490	1 909

6 SAMKOMMUNENS INVESTERINGSPLAN ÅREN 2025 – 2027

6.1 Investeringsbudgetens struktur och bindningsnivå

Investeringsbudgeten innehåller samkommunens investeringsutgifter. Utgifterna är budgeterade utan mervärdesskatt. En anskaffning budgeteras som en investering om summan för anskaffningen överskrider 15 000 euro. Om summan är mindre kan anskaffningen budgeteras som en investering om utgiften har lång verkningstid.

De planenliga avskrivningarna, vilka år 2026 beräknas uppgå till 1,225 milj. euro, budgeteras som en utgiftspost i resultatbudgeten.

Bundenhetsnivån på budgetens investeringsdel är på samkommunsnivå, netto.

- *samkommunens förvaltning*

Samkommunstyrelsen kan besluta om omdisponering mellan enskilda anslag inom investeringsbudgeten.

6.2 Finansiering av investeringarna

Planperiodens investeringar finansieras genom egen inkomstfinansiering (årsbidrag och likvida medel) och kassalån.

6.3 Fördelning av investeringarna

Samkommunens investeringar under planperioden:

	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2026 - 2028
Samkommunens förvaltning	1 033 000	915 000	2 537 000	4 485 000
Investeringar totalt	1 033 000	915 000	2 537 000	4 485 000

Under år 2026 hänför sig investeringarna till maskiner och inventarier (585 000 euro) och byggnader (446 000 euro).

Anslagen för planeåren 2026 och 2027 är riktgivande och användningen av dem specificeras närmare i samband med uppgörandet av budgeten för respektive år.

6.4 Medlemskommunernas andelar i samkommunens investeringar

Medlemskommunerna har inga andelar i investeringskostnader för investeringar gjorda efter år 1997, inte heller andelar i planerade investeringar för år 2026.

7 FINANSIERINGEN AV SAMKOMMUNENS VERKSAMHET

7.1 Finansieringsbudgetens struktur och bindningsnivå

Finansieringsbudgeten är en kassaflödeskalkyl, som visar nettokassaflödet från den egentliga verksamheten samt investeringarna och finansieringens nettokassaflöde.

Bindningsnivåerna är investeringarna, ändring av långfristiga lån samt ökningarna i grundkapitalet.

FINANSIERINGSBUDGET FÖR 2025

1000 euro	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Ekonomiplan 2027	Ekonomiplan 2028
Kassaflödet i verksamheten:					
Årsbidrag	1 593	1 061	1 248	1 177	995
Extraordinära poster					
Korrektivposter					
Kassaflödet för investeringarnas del					
Investeringar	-649	-915	-1 033	-915	-2 537
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva					
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde:	944	146	215	262	-1 542
Kassaflödet för finansieringens del:					
Förändringar av lånebeståndet	-200	-200	-200	-200	1 800
Ökning av långfristiga lån					2 000
Minskning av långfristiga lån	-200	-200	-200	-200	-200
Förändringar i kortfristiga lån					
Förändringar av eget kapital					
Övriga förändringar av likviditeten	196	160	160	160	160
Kassaflödet för finansieringens del:	-4	-40	-40	-40	1 960
Förändring av likvida medel	941	106	175	222	418
Kumulativ likviditet 31.12. (1000 €)	941	1 046	1 221	1 442	1 861
Likviditet dagar	18	20	25	26	34
Kassautbetalningar	18 803	19 172	17 971	20 253	20 188
Grundkapital	7 983	7 983	7 983	7 983	7 983
Långfristiga lån 31.12.	900	700	500	300	100

8 BUDGETENS BINDANDE POSTER

1000 euro	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
<i>Bindande mot samkommunstämma:</i>			
Samkommunens förvaltning			
Verksamhetsbidrag	13 111	13 242	13 282
Investeringar	1 033	915	2 537
Utbildningstjänster			
Verksamhetsbidrag	-1 557	-1 578	-1 583
Lärande			
Verksamhetsbidrag	-10 319	-10 501	-10 717

9 BILAGOR

1 Budgetens resultaträkningsdel

RESULTATRÄKNINGSDEL

	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
VERKSAMHETENS INKOMSTER					
Statsandelar	17 382 979	17 064 734	17 951 652	18 200 000	18 300 000
Övriga försäljningsintäkter	1 279 716	1 142 300	1 218 880	1 230 000	1 250 000
Avgiftsintäkter	13 426	35 800	55 140	55 000	56 000
Understöd och bidrag	502 156	592 291	564 947	565 000	570 000
Övriga intäkter	331 200	234 600	226 500	230 000	235 000
INKOMSTER TOTALT	19 509 476	19 069 725	20 017 119	20 280 000	20 411 000
VERKSAMHETENS UTGIFTER					
Löner och arvoden	-10 231 468	-10 542 180	-10 876 056	-11 090 000	-11 300 000
Övriga personalkostnader	-1 960 349	-2 025 153	-2 207 738	-2 251 270	-2 293 900
Köp av tjänster	-1 993 521	-2 041 050	-2 155 300	-2 200 000	-2 210 000
Köp av material, förnödenheter och varor	-2 596 484	-2 309 945	-2 413 100	-2 450 000	-2 500 000
Understöd	-181 601	-139 800	-173 950	-175 000	-175 000
Övriga kostnader	-932 047	-944 845	-956 300	-950 000	-950 000
UTGIFTER TOTALT	-17 895 470	-18 002 973	-18 782 444	-19 116 270	-19 428 900
VERKSAMHETSBIDRAG	1 614 006	1 066 752	1 234 676	1 163 730	982 100
FINANSIELLA INKOMSTER OCH UTGIFTER					
Ränteintäkter	37 545	48 000	35 000	35 000	35 000
Räntekostnader	-58 091	-54 200	-22 000	-22 000	-22 000
ÅRSBIDRAG	1 593 460	1 060 552	1 247 676	1 176 730	995 100
Planavskrivningar	-1 149 837	-1 175 000	-1 225 000	-1 225 000	-1 225 000
EXTRAORDINÄRA POSTER					
Extraordinära intäkter					
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	443 623	-114 448	22 676	-48 270	-229 900
Avskrivningsdifferens	79 435	79 435	79 435	79 435	79 435
Ökn/minskn av reserver					
ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT	523 058	-35 013	102 111	31 165	-150 465